

Vyhodnotenie
10. ročníka česko-slovenského projektu
pre základné školy a osemročné gymnáziá

Záložka do knihy spája školy:
List za listom – baví ma čítať

Slovenská pedagogická knižnica v Bratislave v spolupráci s Knižnicou Jiřího Mahena v Brne vyhlásili pri príležitosti októbra ako **Medzinárodného mesiaca školských knižníc 2019** pre základné školy a osemročné gymnáziá 10. ročník česko-slovenského projektu ***Záložka do knihy spája školy: List za listom – baví ma čítať***.

Cieľ česko-slovenského projektu

Cieľom česko-slovenského projektu bolo nadviazanie kontaktov medzi českými a slovenskými základnými školami a osemročnými gymnáziami a podpora čítania prostredníctvom výmeny záložiek do kníh. Žiaci vyrobili záložku do knihy, na ktorej ľubovoľnou technikou stvárnilí tému česko-slovenského projektu ***List za listom – baví ma čítať*** a vymenili si ju s partnerskou školou z Českej republiky, respektíve zo Slovenskej republiky.

Výmenu záložiek využili školy taktiež k nadviazaniu spolupráce a k poznávaniu jazyka, literatúry, histórie, kultúry či života žiakov v Českej republike alebo v Slovenskej republike a zároveň aj ako prierezovú tému do Školského vzdelávacieho programu alebo ako súčasť školského projektu.

Priebeh česko-slovenského projektu

Slovenské školy, ktoré sa chceli zúčastniť česko-slovenského projektu, vyplnili do 26. septembra 2019 elektronickú prihlášku zverejnenú na webovom sídle Slovenskej pedagogickej knižnice. Na základe spracovaných údajov z elektronických prihlášok z Českej republiky a zo Slovenskej republiky vytvorila Slovenská pedagogická knižnica **582 partnerských dvojíc** s prihliadnutím na typ školy a druh školy (napr. základná škola, špeciálna škola, málotriedka, osemročné gymnázium), stupeň zapojenia žiakov zo základnej školy (napr. len 1. stupeň, len 2. stupeň, spolu 1. a 2. stupeň), počet prihlásených žiakov a vopred dohodnuté partnerstvo medzi dvoma školami. Z uvedeného počtu bolo 423 partnerských dvojíc vytvorených medzi českými a slovenskými školami a 159 partnerských dvojíc medzi samotnými slovenskými školami, a to z dôvodu menšieho počtu prihlásených českých škôl.

V dňoch 28. a 30. septembra 2019 zaslala Slovenská pedagogická knižnica kontaktné údaje každej partnerskej dvojici spolu s podrobnými pokynmi o realizácii česko-slovenského projektu. Zúčastnené partnerské dvojice informovala o tom, že vzájomná komunikácia, výmena záložiek i nadväzovanie priateľských kontaktov bude len v ich pôsobnosti. Termín ukončenia výmeny záložiek bol stanovený na 31. október 2018.

Vyhodnotenie česko-slovenského projektu za Slovenskú republiku

Do projektu sa prihlásilo **1 163 škôl s celkovým počtom 131 889 žiakov**, z toho bolo **423 českých škôl** s celkovým počtom 42 011 žiakov a **740 slovenských škôl** s celkovým počtom 89 978 žiakov.

Slovenská pedagogická knižnica poslala 15. októbra 2019 poďakovanie každej zúčastnenej českej i slovenskej škole za aktívnu účasť v projekte. Následne slovenské školy vyzvala na dobrovoľné vyhodnotenie česko-slovenského projektu a pripojenie fotografií z priebehu výroby záložiek alebo fotografií najkrajších záložiek.

Vyhodnotenie česko-slovenského projektu za Českú republiku zverejní na webovom sídle Knižnica Jiřího Mahena v Brne (www.kjm.cz).

Výber z dobrovoľného hodnotenia projektu 432 českými a slovenskými školami spolu s fotografiami z priebehu výroby záložiek alebo s fotografiami so samotnými najkrajšími záložkami je dostupný na tejto webovej adrese:

http://www.spgk.sk/swift_data/source/2019/Hodnotenie_10._rocnika_cesko-slovenskeho_projektu_Zalozka_do_knihy_spaja_skoly_zakladnymi_skolami_a_osemrocnyimi_gymnaziami.pdf

Výroba záložiek

Samotnej výrobe záložiek predchádzali diskusie o knihách a literárnych postavách. Žiaci vyrobili záložky rozmanitých tvarov, rôznych veľkostí a s pomocou rozličných techník na určenú tému *List za listom – baví ma čítať* počas vyučovania, v školskom klube detí, v rámci krúžkovej činnosti alebo v školskej knižnici podľa svojich schopností, zručností, možností a primerane k svojmu veku. Mladší žiaci kreslili alebo maľovali na záložky väčšinou obľúbené postavičky z klasických rozprávok (napr. Snehulienka a sedem trpaslíkov, Ako išlo vajce na vandrovku, Šípková Ruženka, Perníková chalúpka, O troch prasiatkach, Červená čiapočka, Medovníková chalúpka, Janko a čarovná fazuľa, Maťko a Kubko), z povestí a rôznych príbehoch o zvieratkách. Mnohí z nich namaľovali na svoje záložky aj očarujúcich hrdinov z českých kníh, ako boli napríklad Krtko, Ferdo Mravec, Rozprávky o psíčkovi a mačičke, Mach a Šebestová. Starší žiaci a mladší gymnazisti sa snažili na svojich záložkách stvárniť literárny motív z fantasy literatúry, z dobrodružnej literatúry, z dievčenských románov (napr. Pán prsteňov, Malý princ, Harry Potter, Robinson Crusoe, Cesta na mesiac, Grafitové dievča, Dievča s maskou). Na zadnú stranu záložiek väčšinou napísali názov knihy a meno autora, svoje poštové alebo mailové adresy či kontakty na sociálne siete, aby mohli medzi sebou navzájom komunikovať.

Čitateľské aktivity

Doplňujúcim programom výroby záložiek boli najčastejšie tieto čitateľské akcie: žiacke besedy o obľúbených knihách, besedy so spisovateľmi (napr. Braňom Jobusom, Gabrielou Futovou, Katarínou Mosnákovou-Bagľašovou), čitateľské štafety, čitateľské maratóny, pútavé referáty o spisovateľoch, čítanie dobrodružných príbehov staršími žiakmi mladším žiakom,

dramatizácie rozprávok, literárne kvízy, recitačné súťaže a písanie čitateľských denníkov. Takisto veľa škôl realizovalo vyučovacie hodiny zamerané na predstavenie českého jazyka a kníh od najznámejších českých spisovateľov. Mnohí žiaci robili aj vlastivedné projekty zamerané na predstavenie vlastnej školy, obce a regiónu rovesníkom z partnerskej školy alebo pripravili rozhlasové relácie s cieľom predstaviť celej školskej komunite pridelenú partnerskú školu. Mnoho škôl oživilo výrobu záložiek aj častými návštevami školskej knižnice, kde sa aktívne zúčastňovali rôznych akcií zameraných na podporu čítania (napr. Pasovanie za čitateľov, Starí rodičia čítajú deťom, Starší čítajú mladším, Kráľ čitateľov, oslava Medzinárodného dňa školských knižníc).

Výmena záložiek

Väčšina škôl do balíka so záložkami najčastejšie vkladala školské časopisy, rozprávkové knihy, propagačné materiály o škole alebo o obci či o meste, turistických sprievodcov z daného regiónu, darčkové predmety alebo rôzne výrobky z výtvarnej výchovy. Niektoré školy k záložkám priložili aj fotografie žiakov, ktorí vyrábali záložky, alebo priateľské listy od samotných žiakov. V niekoľkých prípadoch došlo aj k osobnému odovzdaniu záložiek pri návšteve školy zástupcami – vyučujúcimi z partnerskej českej alebo slovenskej školy, napríklad aj v rámci programu Európskej únie pre vzdelávanie, odbornú prípravu, mládež a šport Erasmus+. Veľké množstvo zúčastnených škôl si z priateľských záložiek urobilo výstavky alebo nástenky v aule školy, v priestoroch školskej knižnice, prípadne v triedach. Takisto na webových sídlach svojich škôl uverejnili fotografie z priebehu tvorby záložiek alebo najkrajších záložiek a krátku správu o česko-slovenskom projekte. Viacero škôl informovalo o priebehu česko-slovenského projektu prostredníctvom článkov, ktoré boli najčastejšie uverejnené v školských časopisoch alebo v regionálnych novinách. Niekoľko desiatok škôl opäť darovalo svoje záložky svojim vzácnym hosťom, ktorí sa zúčastnili osláv Medzinárodného dňa školských knižníc 28. októbra 2019.

Viaceré školy sa dohodli so svojou partnerskou školou, že zostanú v priateľskom kontakte a budú udržiavať živú komunikáciu medzi sebou prostredníctvom Skypu. Iné sa zase dohodli, že zorganizujú spoločné stretnutie napríklad v podobe vzájomných výmenných pobytov českých a slovenských žiakov alebo školských výletov do Česka, alebo naopak, na Slovensko. Niekoľko slovenských škôl ponúklo svojim českým partnerským školám spoluprácu v rámci medzinárodného programu eTwinning.

Výber z vyjadrenia niektorých pedagogických zamestnancov z Českej republiky a zo Slovenskej republiky

„Sme radi, že vznikol medzinárodný projekt, do ktorého sa môžu zapojiť žiačky a žiaci nižšieho stupňa gymnázia. Vami organizovaný projekt Záložka žiakov každý rok osloví, môžu v ňom rozvíjať nielen svoje čitateľské a literárne vedomosti, ale takisto aj výtvarnú zručnosť a kreativitu.“

Jana Chocholáčová, Gymnázium Jana Blahoslava, Ivančice, Česká republika

„V tomto projekte považujem za najdôležitejšie venovanie času práve knihám a žiakom, a to predovšetkým v čo najmladšom veku, pokiaľ sú ešte tvárni a ľahšie ovplyvniteľní. Ukázať im krásu kníh a dať priestor na zamyslenie sa nad nimi.“

Radka Manáková, Gymnázium, Teplice, Česká republika

„Chcela by som poďakovať za zmysluplný projekt, ktorého sa naša škola zúčastnila. Tento projekt žiakov veľmi nadchol. Vďaka záložkám sme sa dozvedeli, že množstvo žiakov rado číta, a ukázalo sa, že prečítané príbehy i rado namaluje.“

Petra Pekárková, Základná škola, Zbraslavice, Česká republika

„Váš projekt je čarovný, priateľský a jedinečný... Od počítačov, tabletov, televízie či iných závislostí ťahá žiakov počítačovej generácie k tomu, čo nielen otvára ich fantáziu, ale najmä ich detské srdiečka. Urobiť niekomu radosť, prelomiť svoju lenivosť, chcieť poznať nových ľudí... A čo je najdôležitejšie, tiež ďalšie a ďalšie knihy, v ktorých je ukrytých tak nespočetné množstvo krásnych a poučných príbehov, morálnych hodnôt.“

Silvia Kližanová, Základná škola, R. Kaufmana, Partizánske, Slovenská republika

„Pri rozdávaní záložiek sa budú triedni učitelia so žiakmi rozprávať o jednotlivých motívoch a pripomenú si, aké záložky zhotovili oni. Projekt sa úspešne vydaril, žiaci sa tešili a tešíme sa na ďalšiu spoluprácu s partnerskou školou a taktiež so Slovenskou pedagogickou knižnicou.“

Mária Gočárová, Spojená škola, Mudroňova, Nitra, Slovenská republika

„Česko-slovenský projekt bol pre nás prínosom, pretože vzbudzuje u našich žiakov záujem o čítanie kníh, ktoré prináša nielen zábavu, ale rozvíja slovnú zásobu, tvorivosť, fantáziu, komunikáciu a celkovo formuje detskú osobnosť.“

Anna Brezinová, Základná škola, Východná, Slovenská republika

„Projekt bol pre nás prínosom tak v nadviazaní nových kontaktov, ako aj v podpore myšlienky, že kniha je pre náš život stále dôležitá. Táto myšlienka bola motiváciou a hnacím motorom realizácie celého projektu. Ďakujeme Slovenskej pedagogickej knižnici za možnosť zapojiť sa do projektu, ktorý žiakov viac priblížil ku knihám, k novým kamarátom i priateľstvám.“

Klára Szabó, Základná škola s materskou školou Zsigmonda Móricza s VJM – Móricz Zsigmond Alapiskola és Óvoda, Orechová Potôň, Slovenská republika

Prínos česko-slovenského projektu

Výmena záložiek pomohla českým a slovenským pedagógom, vychovávateľom v školských kluboch detí a školským knihovníkom hrou a zábavnou formou získať žiakov pre čítanie. Takisto podporila ich dobrý vzťah ku knihám a k školskej knižnici a motivovala ich, aby rozvíjali svoje čitateľské záujmy a osobné talenty. Rovnako im pomohla vytvárať živé priateľské spoločenstvá, v ktorých s radosťou a nadšením pracovali, rozprávali sa o prečítanom a navzájom si odporúčali knihy od českých a slovenských spisovateľov.

Výroba záložiek, konkrétne jej výtvarná činnosť, opäť pomohla žiakom rozvinúť jemnú motoriku, tvorivosť, predstavivosť, emočnú inteligenciu a umožnila im uspokojiť ich estetické cítenie a potrebu seberealizácie. Vďaka vyrobenej záložke mohli všetci žiaci, teda aj žiaci s mentálnym postihnutím, žiaci pochádzajúcich zo sociálne alebo jazykovo znevýhodneného prostredia, ktorí mimo školy nemajú prístup k čítaniu kníh, na jednej strane zažiť zodpovednosť za svoje malé dielko a na druhej strane získať uznanie za svoju usilovnú prácu a svoj úspech prežívať spolu so svojimi spolužiakmi.

Pridanou hodnotou česko-slovenského projektu bolo aj oživenie vyučovacieho procesu, podpora medzipredmetových vzťahov, rozšírenie vedomostí žiakov zo slovenského jazyka a literatúry, vlastivedy a geografie. Rovnako aj nadviazanie vzájomnej spolupráce medzi školami a spoznávanie jazyka, literatúry, histórie, kultúry či regionálnych zvykov v oboch republikách.

Podakovanie

Naše úprimné podakovanie patrí **všetkým**, ktorí sa slobodne a dobrovoľne zapojili do česko-slovenského projektu a podieľali sa na jeho príprave, propagácii, realizácii a hodnotení v Českej republike a v Slovenskej republike.

Ďalej ďakujeme **českým a slovenským pedagogickým zamestnancom, nepedagogickým zamestnancom i školským knihovníkom** za prijatie pridelenej partnerskej školy, za skvelú koordináciu výroby záložiek na svojej škole a úsilie, aby zobrazený motív na záložke bol v súlade s vyhlásenou témou, a za priateľskú komunikáciu so svojou partnerskou školou. Osobitne im ďakujeme za všetky originálne, kreatívne a inšpirujúce aktivity, ktoré zrealizovali na podporu čítania v triedach alebo v školských knižniciach.

Oprávnené im patrí naša veľká vďaka, úprimný obdiv a hlboká úcta.

Špeciálne poďakovanie

Naša úprimná vďaka patrí aj **českým a slovenským žiakom** základných škôl a osemročných gymnázií za to, že sa opäť stali nezvyčajnými poslami priateľstva a dobrosrdečnosti a využili svoje nadšenie, nadanie a talenty na ušľachtilý cieľ, ktorým je sebazvedľávanie a vzdelávanie druhých, a že vytvárali živé priateľstva nielen v rámci svojich tried, ale aj medzi školami.

Zvláštne poďakovanie

Zvlášť chceme poďakovať všetkým **slovenským školám**, ktoré z dôvodu malého počtu prihlásených českých škôl s pokorou prijali za svojho partnera pridelenú slovenskú školu.

Pod'akovanie českému partnerovi

Veľká vďaka patrí **zástupcom Knižnice Jiřího Mahena v Brne** za možnosť spoločne realizovať česko-slovenský projekt. Menovite ďakujeme riaditeľke knižnice Ing. Libuši Nivnickej za jej veľkorysosť podporiť čítanie, vytváranie priateľských vzťahov medzi českými a slovenskými základnými školami a osemročnými gymnáziami a poznávanie jazyka, literatúry, histórie, kultúry či regionálnych zvykov v oboch republikách. Srdečne ďakujeme aj garantke česko-slovenského projektu za Českú republiku Mgr. Pavlíne Lišovskej za jej profesionálny a ľudský vklad do tohto česko-slovenského projektu.

Vypracovala

Mgr. Rozália Cenigová, ústredná metodička pre školské knižnice a odborný garant česko-slovenského projektu (27. 11. 2019)

Slovenská pedagogická knižnica, Hálova 6, 851 01 Bratislava

Tel.: 02/68 20 86 10, e-mail: rozalia.cenigova@spgk.sk

www.spgk.sk

Organizátori

